

JUMHURIYYAR MISRA TA LARABAWA

19 Safar, 1441

MA'AIKATAR ADDININ MUSULUNCI

18 Oktoba, 2019

(1)

AMBATON ALLAH DA TASIRINSA WAJEN DAIDAITA DAN ADAM

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai, wanda a cikin littafinsa mai girma yake cewa: **((Su ne wafanda suka yi imani da Allah, zukatansu kuma suka sami natsuwa da ambaton Allah, da ma can da ambaton Allah ne zukata suke samun natsuwa))**.. Ina shaida wa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya, cikakken mabuwayi mai hikima.. Ina shaida cewa lallai shugabanmu, kuma Annabinmu Muhammadu, bawan Allah ne, kuma Manzonsa.. Ya Ubangiji ka yi masa salati, da aminci, shi da Alayensa da Sahabbansa baki daya.

Bayan haka:

Lallai Allah Madaukakin Sarki ya umurci bayinsa da yawaita ambatonsa, ya kuma yi masu alkawarin lada mai yawa akan haka, Mai girma da daukaka yana cewa: **((Ya ku wafanda kuka yi imani da Allah, ku ambaci Allah Madaukakin Sarki da ambato mai yawa, ku kuma yi masa tasbihi safiya da maraice))**, haka ma Madaukakin Sarki yana cewa: **((Da masu ambaton Allah da yawa, mazansu da matansu, duka Allah ya tanadar masu da gafara da babban lada))**, haka ma Allah mai girma yana cewa: **((Muminai su ne wafanda idan aka ambaci Allah, sai zukatansu raurawa, idan kuma aka karanta masu ayoyinsa, sai karatun ya yi sanadiyya karuwar imaninsu, su a koda yausha suna dogara da Ubangijinsu ne. Su ne wafanda**

(۲)

suke tsayar da sallah, suke kuma ciyar da wani sashe na abin da muka azurta shi da shi a hanyar daukaka addinin Allah. Wadannan kam su ne muminai na gaskiya, suna da mukamai masu daraja a wurin Ubangijinsu, da yafe zunubai, da kuma arziki mai girma)). Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya kwadaitar da al'umma game da yawaita ambaton Allah Madaukakin Sarki, ya kuma zaburar da su akan haka, mai tsira da aminci yana cewa: **(Shin ba na ba ku labari akan mafi alhairi a cikin ayyukanku, da ya fi tsarki a wurin mamallakinku, darajarsa kuma tafi daukaka a cikin darajojinku, abin da yinsa ya fi maku akan ku ciyar da zinare, da dukiya, ya kuma fi maku alhairi akan ku haɗu da makiyanku, ku kashe su, su ma su kashe ku ba?)**, sai suka ce: fada mana ya Manzon Allah, sai ya ce: **(Ambaton Allah)**, haka ma lokacin da wani mutum ya zo wurin Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: Ya Manzon Allah, dokokin Musulunci sun yi mini yawa, fada mini abin da zan riƙe shi gam, sai Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Kada harshenka ya yi sakaci da ambaton Allah)**.

Lallai ambaton Allah Madaukakin Sarki ibada ce mai matuƙar girma, mai kuma saukin aikatawa, falalarsa ya fi ƙarfin a lissafa, ko a kididdige, a cikin falalolinsa da suka zo mana akwai: Hadisin Sayyiduna Abu Sa'id al-Khudiry (Allah ya ƙara yarda da shi) ya ce: wata rana Sayyiduna Mu'awiyya (Allah ya ƙara yarda da shi) ya fito ya ga wani majalisi a Masallaci, sai ya ce: zaman mene kuke yi haka? Sai suka ce: mun zauna ne muna ambaton Allah Madaukakin Sarki, sai ya ce: Don Allah ku fada

(۳)

mini, shin babu wani abu da ya zaunar da ku sai haka? Sai suka ce: mun rantse da Allah babu abin da ya zaunar da mu sai haka. Sai ya ce: ba wai na nemi ku rantse saboda ina tuhumarku ba ne, ban san wani mutum da yake da matsayi irin nawa a wurin Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) da ya kai ni karancin Hadisi ba, lallai Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya fito wata rana sai ya sami majalisi na sahabbansa, sai ya ce: **(Mene ya zaunar da ku?)** sai suka ce: Mun zauna ne muna ambaton Allah, muna kuma gode masa akan shiryatar da mu zuwa ga Musulunci da ya yi, da kuma ni'imomin da ya yi mana, sai ya ce: **(Don Allah ku fada mini, shin babu wani abu da ya zaunar da ku sai haka?)** Sai suka ce: mun rantse da Allah babu abin da ya zaunar da mu sai haka. Sai ya ce: **(Ba wai na nemi ku rantse saboda ina tuhumarku ba ne, Mala'ika Jibrilu ne ya zo ya ba ni labarin cewa lallai Allah mai girma da buwaya yana yi wa mala'iku alfahari da ku).**

Ambaton Allah shi ne rayuwar zukata, kuma shi ne zancen da Allah mai girma ya fi so, an ruwaito Hadisi daga Abu Musa (Allah ya kara yarda da shi), Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Misalin wanda yake ambaton Ubangijinsa, da wanda ba ya ambatonsa, tamkar rayayye ne da matacce),** a lafazin da ya zo a Muslim, kuwa Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Misalin gidan da ake ambaton Allah a cikinsa, da gidan da ba a ambaton Allah a cikinsa, tamkar rayayye ne da matacce),** Haka ma an ruwaito Hadisi daga Abuzarrin (Allah ya kara yarda da shi) cewa: wata rana Manzon Allah

(٤)

(SallalLahu alaiHi wa sallam) ya tafi gaishe shi, sai ya ce: Ya Manzon Allah, iyaye ne biyu fansa ne a gare ka, wace magana ce Allah Madaukakin Sarki ya fi so? Sai (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Wanda Allah ya zaba wa mala'ikunsa:**

"سُبْحَانَ رَبِّيَ وَبِحَمْدِهِ، سُبْحَانَ رَبِّيَ وَبِحَمْدِهِ."

An ruwaito Hadisi daga Sumurat Bn Jundab, ya ce: Manzon Allah (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Maganar da Allah ya fi so guda huɗu ne:**

"سُبْحَانَ اللَّهِ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ، وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَاللَّهُ أَكْبَرُ"

babu laifi da duk wanda ka fara daga cikinsu.)

Annabinmu (SallalLahu alaiHi wa sallam) yana cewa: (.. **al-Mufarriduna kam sun yi gaba**), sai muka ce: Ya Manzon Allah, su wane ne al-Mufarriduna? Sai ya ce: **(Masu ambaton Allah da yawa, mazansu da matansu)**; saboda haka ne ma ambaton Allah Madaukakin Sarki ya zamo shi ne wasiyyar da Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya yi wa Sayyiduna Mu'az (Allah ya kara yarda da shi), a inda (SallalLahu alaiHi wa sallam) yake cewa: **(Ya Mu'az, wallahi lallai ina sonka)**, sai Mu'az ya ce: Iyaye na fansa ne a gare ka, ya Manzon Allah, wallahi ni ma ima sonka, sai ya ce: **(Ya Mu'az, ina maka wasici da kada ka bar faɗin**

"اللَّهُمَّ أَعْنِي عَلَى ذِكْرِكَ وَشُكْرِكَ وَحُسْنِ عِبَادَتِكَ."

a karshen kowace salah).

Lallai ambaton Allah Madaukakin Sarki ibada ce da take bin bawa a dukan yanayin da yake ciki, shi Musulmi an ba shi umurnin gabatar da shi a kowane lokaci, kuma a kowane yanayi, Allah mai girma da daukaka yana cewa: **((Lallai a cikin**

(٥)

halittar da Allah ya yi wa sammai da kasa, da abubuwan da suke cikin su na kwarewa da gwaninta, da sabanin da dare da rana suke da shi, na haske da duhu, tsawo da gajerta, akwai bayyanannun ayoyin ga masu hakalin da suke iya riskar kafaitakar Allah da ikon sa. Shi kuwa sha'anin masu hankali -a koda yausha- shi ne su halarto da girman Allah da buwayan sa cikin zukan su, a kuma duk inda suke, shin suna tsaye ne, ko a zaune, ko a kwance....)), ita rayuwar Musulmi cike take da ambaton Allah, shin a cikin ibadunsa ne, ko ayyukansa, kai sallarsa ma ambaton Allah ne, Allah mai girma da daukaka yana cewa: **((Ka kuma tsayar da sallah saboda Ambato na..))**, haka ma Mai girma da daukaka yana cewa: **((Ka kuma tsayar da sallah, lallai sallah tana hana alfasha, da abubuwan kyama, lallai ambaton Allah shi ne ya fi girma..))**, ma'ana: ita sallah tana da manufofi guda biyu masu matuƙar girma, **na farko**: tana hana alfasha, da ayyuka kyama, **na biyu kuma**: ambaton Allah Madaukakin Sarki ne ita, manufata biyu wadda ita ce ambaton Allah Madaukakin Sarki ita ce ta fi girma da daraja.

Lallai Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya shar'anta mana zikirori masu yawa da suka kamata Musulmi a koda yausha ya dage wajen yinsu, an ruwaito Hadisi daga Abuhuraira (Allah ya fara yarda da shi) ya ce: Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya kasance a duk sanda ya wayi gari yakan ce:

" **اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا ، وَبِكَ أَمْسَيْنَا ، وَبِكَ نَحْيَا ، وَبِكَ نَمُوتُ ، وَإِلَيْكَ النُّشُورُ** "

Idan kuma ya yammanta yakan ce:

(٦)

" اللَّهُمَّ بِكَ أَمْسَيْنَا ، وَبِكَ أَصْبَحْنَا ، وَبِكَ نَحْيَا ، وَبِكَ نَمُوتُ ، وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ "

Haka ma (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Wanda ya wayi gari ya ce:**

" اللَّهُمَّ مَا أَصْبَحَ بِي مِنْ نِعْمَةٍ أَوْ بِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فَمِنْكَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ ، لَكَ الْحَمْدُ ، وَلَكَ الشُّكْرُ "

to ya bayar da godiyar wannan ranar), wanda ma ya yi irin haka a lokacin da ya yammanta, ya bayar da godiyar wannan dare nasa, mene ne kuwa ya kai kyawawon a ce mutum ya fara ranarsa da ambaton Allah, ya kuma fare ranar da ambaton Allah, kuma ya zamo a tsakaninsu ya dawwama ambaton majibincin al'amurransa.

Haka ma akwai sigogi na zikiri da ake karantawa a lokacin fita daga gida, da lokacin shiga gida, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: **(Duk wanda kafin ya fita daga gidansa ya ce:**

" بِسْمِ اللَّهِ تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ ، وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ "

za a ce masa: an shiryatar da kai, an kuma isar maka, an kuma ba ka kariya daga dukan sharri, shaidan kuma zai nesanance shi), an ruwaito Hadisi daga Ummu Salama (Allah ya kara yarda da ita) ta ce: Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) bai taba fita daga daki na ba, face ya daga fuskarsa sama ya ce:

" اللَّهُمَّ اني أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَضِلَّ أَوْ أَضَلَّ ، أَوْ أَزِلَّ أَوْ أَزَلَ ، أَوْ أَظْلِمَ أَوْ أَظْلَمَ ، أَوْ أَجْهَلَ أَوْ يُجْهَلَ عَلَيَّ "

Haka ma a cikin zikirorin da ake yi lokacin shiga gida akwai Hadisin Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) da yake cewa: **(Idan mutum ya shiga gidansa, ya ce:**

(٧)

"اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ الْمَوْلَجِ ، وَخَيْرَ الْمَخْرَجِ ، بِسْمِ اللَّهِ وَلَجْنَا ، وَبِسْمِ اللَّهِ خَرَجْنَا ،
وَعَلَى اللَّهِ رَبِّنَا تَوَكَّلْنَا"

sannan ya yi wa iyalansa sallama), haka ma yana cewa:
(Yanzu cikinku za a sami wanda zai gaza samun lada dubu a rana?) Sai wani daga cikin wadanda suke zaune a gabansa ya ce: ta yaya dayanmu zai sami lada dubu? Sai ya ce: **(Zai yi tasbihi dari, sai a rubuta masa lada dubu, a kuma share masa zunubi dubu).**

Haka ma akwai zikirorin da ake karantawa lokacin cin abinci da shan abin sha, kaman fafin "BismilLah" a lokacin farawa, da "Alhamdulillah" a karshe, an ruwaito Hadisi daga Umar Bn Abu Salama (Allah ya kara yarda da shi) ya ce: Na kasance yaro hadimi a gidan Manzon Allah (SallalLahu alaiHi wa sallam), hannu na yana shawagi a kwanon abinci, sai Manzon Allah (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya ce mini: **(Ya kai karamin yaro, ka ambaci sunan Allah, ka kuma ci da hannunka na dama, ka kuma ci gabanka),** idan Manzon Allah (SallalLahu alaiHi wa sallam) zai ci abinci yakan ce:

"الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَطْعَمَنَا ، وَسَقَانَا ، وَجَعَلَنَا مُسْلِمِينَ"

Haka ma Annabi (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya sunnanta mana ambaton Allah Madaukakin Sarki a lokacin da za mu shiga kasuwa, ya kuma bayyana mana cewa hakan yana da babban lada, (SallalLahu alaiHi wa sallam) ya ce: **(Duk wanda idan zai shiga kasuwa ya ce:**

"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ ، يُحْيِي وَيُمِيتُ ، وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ ، بِيَدِهِ الْخَيْرُ كُلُّهُ ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ"

(۸)

za a rubuta masa lada miliyan ɗaya, a kuma share masa zunubi miliyan ɗaya, a kuma gina masa gida a aljanna).

Haka ma ya kamata Musulmi ya rinka ambaton Allah a duk sanda ya ga wani abu da ya burge shi, yana mai cewa:

"ما شاء الله لا قوة إلا بالله".

Allah Madaukakin Sarki ya ce: ((Ina ma a ce lokacin da ka shiga gonarka cewa ka yi: Haka Allah ya so, babu wani karfi sai na Allah..)), haka ma a lokacin da aka ga waɗanda bala'i ya auka masu, ya kamata a gode wa Allah a cikin zuciyar, Annabinmu (Sallallahu alaiHi wa sallam) yana cewa: (Wanda kwatsam ya ga wanda bala'i ya fada masa, sai ya ce:

"الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَافَانِي مِمَّا ابْتَلَاكَ بِهِ ، وَفَضَّلَنِي عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقَ تَفْضِيلًا".

za a ba shi kariya ga barin fadawa cikin wannan bala'in komin girmansa).

Haka ma shi Mumini a koda yausha yana komawa zuwa ga Ubangijinsa a lokacin damuwa, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: ((Haka ma Annabi Yunus (AlaiHis Salam) lokacin da ya tafi bayan ya yi fushi, ya zaci ba za mu kuntata masa ba, sai kuwa ya tsinci kansa a cikin duhun cikin kifi, sai kuwa ya roki Ubangijinsa da cewa: Babu abin bautawa da gaskiya sai kai, na ambaci tsarki ya Ubangiji, lallai na kasance cikin azzalumi.. Sai kuwa muka amsa masa, muka tseratar da shi daga damuwar da ya tsinci kansa a ciki, da ma da haka ne muke tsiratar da mumina)), Idan damuwa ta sami Annabi (Sallallahu alaiHi wa sallam) yakan ce:

(۹)

"لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْعَظِيمُ الْحَلِيمُ ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ، وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ".

Wadannan wadansu rukunnai ne na zikirori da Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) ya sunnanta mana, duk wanda ya lizimce su, za su zamo masa shiriya, da tsira ga barin rafkana, da kuma kariya ga barin shaidan, Allah Madaukakin Sarki yana cewa: ((Allah Madaukakin Sarki ya saukar da littafin da ma'anoninsa da lafuzzansa suka yi kama da juna wajen isa matuka a gagara da mu'ujiza, da kuma tsarin hukunce - hukunce, wa'azi da hukunce - hukunce suna kai-komo a cikinsa, kaman yanda ake yawan maimaita tilawarsa, fatun wadanda suka jin tsoron Ubangijinsu suna raurawa a duk sanda suka yi ana karanta ayoyin azaba da narkon cikinsa, sannan kuma fatun nasu da zukatansu sukan yi laushi a lokacin da ake ambaton Allah, lallai wannan littafi da yake kunshe da wadannan sifofi haske ne na Allah da yake bayar da shi ga wanda ya so, ya datar da shi zuwa ga hanyar imani da shi, duk wanda Allah ya batar da shi -sakamakon sanin da ya yi na cewa da ma can zai juya wa gaskiya baya- to kuwa lallai babu wani mai shiryatarwa da zai tsamo shi daga wannan bata)), mai girma da daukaka yana cewa: ((Ka ambaci Ubangijinka a cikin zuciyarka kana mai kaskantar da kai, kuma a boye, kai ba ka bayyana ta hanyar daga murya ba, a safiya da maraice, kada kuskura ka zamo cikin marafkana)), Allah mabuwayi yana cewa: ((Duk wanda ya rafkana ga barin ambaton Allah mai yawan rahama, sai mu samar masa da shaidanin da zai abokatance shi)).

(10)

**Wannan kenan, ina nema wa kai na da ku gafara daga Allah
Madaukakin Sarki.**

Godiya ta tabbata ga Allah Ubangijin talikai. Ina shaidawa babu abin bauta wa da gaskiya sai Allah shi kadai, ba shi da abokin tarayya. Ina shaida cewa lallai shugabanmu Annabi Muhammadu, bawan Allah ne kuma Manzonsa. Ya Allah ka yi masa salati da salami shi da Alayensa da Sahabbansa baki daya.

Ya 'yan uwana Musulmai:

Lallai ambaton Allah Madaukakin Sarki a wurin Sahabban Manzon Allah (Sallallahu alaiHi wa sallam) manhaji ne na rayuwa, da suke gabatarwa a aikace, saboda haka ne al'ummarsu ta zamo cike take da murakabar Allah Madaukakin Sarki, da kuma nesantar cutar da wasu, akan haka ne lokacin da Sayyiduna Abubakar (Allah ya kara yarda da shi) ya nafa Sayyiduna Umar Bn al- Khaddab (Allah kara yarda da shi) alkalanci, Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya kwashe shekara daya cur, ba tare da wani ya shirga da kara a wurinsa ba, a lokacin sai ya nemi Sayyiduna Abubakar as - Siddik (Allah ya kara yarda da shi) da ya amince ya sauke shi daga alkalancin, sai ya ce masa: wahalhalun alkalanci ne suka sanya kake neman a sauke ka ya Umar?, Sai Sayyiduna Umar (Allah ya kara yarda da shi) ya ce: ba haka ba ne ya Halifan

(11)

Manzon Allah, kawai dai muminai ba su da wata bukata daga gare ni, kowa daga cikinsu ya san hakkinsa, bai nemi sama da hakan ba, ya kuma san hakkin da yake akansa, bai yi nawa wajen sauke shi ba, kowa daga cikinsu yana so wa dan uwansa abin da yake so wa kansa, idan ba su ga daya daga cikinsu ba, suna zuwa su san yanayin da yake ciki, idan ya yi rashin lafiya sukan gaishe shi, idan talauci ya kama shi, sukan taimake shi, idan ya nemi wata bukata sukan taimaka masa, idan wata damuwa ta same shi, sukan yi masa jaje, da Allah ya kyauta, addininsu nasiha ne, dabi'unsu kuma su ne: bayar da umurni da ayyuka masu kyau, da hana aikata munana, tun da kuwa haka ne, mene zai sanya su yi husuma? tun da kuwa haka ne, mene zai sanya su yi husuma?.

Lallai idan ambaton Allah Madaukakin Sarki ya sami wurin zama a cikin zuciyar bawa, ya kuma maimata shi da harshensa, gaobinsa kuma suka aikatar da shi a aikace, sai zuciyarsa ta sami "istikama", ya kuma sami yardar Allah Madaukakin Sarki, Allah mai girma kuma ya yi masa albarka a cikin arzikinsa, damuwarsa ta kwaranye, natsuwa da rahama kuma su mamaye kirjinsa..

Ya Allah Ubangiji, muna rokonka ka taimake mu wajen ambatonka da gode maka, da kuma kyautata yi maka bauta, ka kiyaye kasashenmu, ka yawalta masu arziki da tsaro da aminci, da ma sauran kasashen duniya baki daya.. Amin.